

KOPAĆ SIĘ (19) *vb impf*

[Cf **KOPAĆ** *BielKron* 44v].

się (16), się (3).

o oraz a jasne.

inf kopać się (5). ◇ *praes 3 sg* kopą się (3). ◇ *3 pl* kopają się (2). ◇ *praet 3 pl m pers* kopali się (3). ◇ *imp 2 pl* kopajcie się (2). ◇ *con 3 sg m* by się kopął (2). ◇ *3 pl m pers* by się kopali (1). ◇ *part praes act* kopając się (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII i XIX w.

1. Robić zagłębienia w ziemi, ryc, drążyć (18) :

W przen (1) :

Zwrot: »głęboko [do czego] się kopać« (1): A wżakoż y tey dobrej myśli/ y tego pobożnego wżywania wdzięcznych czáfów swoich trzebá ich dáley gdzieś vpátrowác niźli tu co się tylko oczom podoba á przed oczymá się blyźczy/ y nie thylko ich thu przed sobą ná ziemi vpátrowác trzebá/ głębieyby się do nich kopác. *RejZwierc* 103.

a. Podkopywać się, wykonywać podkop mający ułatwić dostanie się do jakiegoś miejsca (16) :

kopać się czego (1): Agere cuniculos, Kopác się murów. *Mącz* 72b.

kopać się do kogo (2): Co pies záfzczeka to się do okná porwie/ boi się by się ktho do niego álbo nie kopał/ álbo gdzie dziury nie szukał. *RejZwierc* 104; Ięli się kopác do nich/ ięli się száncowác/ Kofze pleść/ draby swoie do szturmu szykowác. *KmitaSpit* C4v.

kopać się przeciw komu (6): Nálzy takież kopáli się przeciw Turkom y prochy záfadzili *BielKron* 316v, 250v; *BielSat* N3v; według iey miáry kopác/ nie w iednym mieyfcu ále w kilku/ ták iákoby obegnáncy nie obaczyli/ przekáziliby kopáiąc się przeciwko tobie. *BielSpr* 63, 64; *BielSjem* 40.

kopać się pod co (9): Złodzyey się pod dom kopa/ drugi oknem lezye *RejWiz* 94; kopáli się Thurcy pod báfzthy y wáły prochy záfadzáiąc. *BielKron* 316v; *BiałKat* 61; Ięlli się też kopáią pod mury/ párkány/ Kopaycie się przeciw nim/ pod mur álbo ściány. *BielSat* N3v [*idem BielSjem* 40]; *BielSpr* 62, 64; *BielSjem* 40 [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: kopać się pod baszty, pod dom (2), pod mur (6), pod parkany (2), pod ściany (2), pod wały.

b. Okopywać się (1) : Dla ludzi y dla koni przy rzece stánęli. Tám się kopác/ tám kofze szypác zaráz ięli. *KmitaSpit* B.

2. W funkcji strony biernej do „kopać”: być kopanym, drążonym (1) :

Fraza: »doł się kopie« (1): im wietfzy by się doł kopał/ tymby wietczy ziemie ná gorę wychodziło *Górndworz* P2v.

Synonim: **1.b.** száncowác się.

Formacje współrdzenne cf KOPAĆ.

Cf **KOPANIE**